

Katedra psychologie Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce:

Sociálně emoční kompetence dětí vzdělávaných v domácím prostředí

Autorka práce:

Bc. Soňa Rubišová

Vedoucí práce: PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

Předkládaná diplomová práce čítá celkem 147 strana a 21 stran příloh. Obsahuje všechny povinné formální náležitosti, jako jsou abstrakt (v Čj a Aj), klíčová slova, teoretickou a empirickou část, diskuzi, závěr.

Diplomantka Soňa Rubišová se ve své práci věnovala problematice domácího vzdělávání. Svou pozornost zaměřila na kvalitu a podobu sociálně-emočních kompetencí u dětí vzdělávaných touto formou. Téma považuji za vhodně zvolené, neboť je to fenomén, který je stále aktuální a svým obsahem patří na katedru psychologie Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

V teoretické části diplomantka představuje základní pojmy, které jsou spojeny s tématem. Kapitulu uvádí historickým exkurzem do tématu individuálního vzdělávání, čtenáře seznámí s aktuálními podmínkami individuálního vzdělávání. Dále stručně prezentuje období mladšího školního věku, kde se zaměřuje především na sociální dovednosti dětí v této fázi. Poslední kapitola teoretické části jasně a podrobně představuje Inteligenční vývojovou škálu pro děti (dále IDS), kterou použila v samotné výzkumné studii. Poté jsme seznámeni s diagnostickou škálou / nástrojem SOS, který slouží k hodnocení kvality sociálního přizpůsobení. Pozitivně hodnotím strukturu teoretické části. Považuji ji za vyrovnanou a obsahově dostačující. Autorka v ní zároveň prokázala schopnost komparace jednotlivých teoretických přístupů. Bibliografie čítá 32 titulů v českém a anglickém jazyce. S. Rubišová používá citační normu bez velkých obtíží. Drobnou připomínku mám k použití článku

Michala Semína (2013). V textu práce bych více akcentovala skutečnost, že se nejedná o odborný článek.

V diplomové práci postrádám jasně definovaný cíl, neboť jsem ho v textu našla ve dvou zněních. Studentka ho uvádí v úvodu teoretické části: „*Cílem mé práce bude zjistit, zda existuje rozdíl v úrovni sociálně emočních kompetencí mezi sledovanými skupinami a zda se u nich objevují odlišnosti ve výše uvedených strategiích, či v obsahu odpovědí získaných pomocí apercpeční metody*“ (str. 10) a následně v diskuzi: „*Cílem mého výzkumu bylo zjistit stav socio-emočních kompetencí u dětí vzdělávaných vlastními rodiči v domácím prostředí*“ (str. 138).

Diplomantka nasbírala opravdu velké množství dat. U každého respondenta sesbírala IDS (pouze subtesty pro zjištění úrovně sociálních kompetencí), následně využila apercpeční techniku, kterou sama vytvořila. Jednalo se o soubor fotografií, které měli respondenti okomentovat a jejich výpovědi byly hodnoceny metodou SOS. Poslední zdroj dat byly polostrukturované rozhovory s rodiči respondentů, týkající se organizace domácího vzdělávání.

Výzkumný vzorek čítal deset dětí. Experimentální skupinu tvořilo pět respondentů v domácím vzdělávání, kontrolní skupina byla sestavena z pětice žáků běžných základních škol. Autorka porovnávala vždy výsledky testů dvou dětí (jeden z experimentální a druhý z kontrolní skupiny).

Data jsou logicky prezentována. Každého respondenta uvede souhrnem informací z rozhovoru s rodiči, poté přehledně prezentuje hodnoty výsledků, které následně kvalitivně zhodnotí. Poslední částí bylo párové porovnání výsledků respondentů. Autorka sice přehledně prezentuje výsledky, ale chyběla mi hlubší interpretace, kterou dovoluje kvalitativní metodologie.

Pozitivně hodnotím diskuzi, kdy se autorka vyjadřuje k jednotlivým částem své studie. Přesně pojmenovává výhody a nevýhody zvolených metod, zároveň se neobává uvést limity použití „své“ apercpeční baterie.

Podněty k diskuzi:

Vysvětlete, proč jste se rozhodla pro párové porovnávání a na základě jakých parametrů jste respondenty přiřazovala. Popište limity/nebezpečí tohoto metodologického postupu.

V práci několikrát tvrdíte, že v interpretaci dat chcete eliminovat vliv primární socializace na vývoj socioemočních kompetencí dítěte. Proč? Zkuste naopak své výsledky (např. ze str. 140) interpretovat s přihlédnutím k sociokulturnímu zázemí respondenta (věk rodičů, vzdělání rodičů atd.)

I přes výše uvedené výtky práci doporučuji k obhajobě.

V Praze, 2. 9. 2019 Mgr. et Mgr. Olga Kučerová, Ph.D.